धृष्टद्युम्नस्तु तान् दृष्ट्वा तव राजन्नथर्षभान् । यमाभ्यां वारितान् वीरान् शीघ्रास्त्रो द्रोणमभ्ययात् ।
निवारितास्तु ते वीरास्तयोः पुरुषसिंहयोः । समसज्जन्त चत्वारो वाताः पर्व्वतयोरिव ।
द्वाभ्यां द्वाभ्यां यमौ सार्द्धं रथाभ्यां रथपुङ्गवौ । समासक्तौ ततो द्रोणं धृष्टद्युम्नोऽभ्यवर्षत ।
दृष्ट्वा द्रोणाय पाञ्चाल्यं व्रजन्तं युद्धदुर्म्मदं । यमाभ्यां तांश्च संसक्तांस्तदन्तरमुपाद्रवत् । ८६४
दुर्य्योधनो महाराज किरञ्छोणितभोजनान् । तं सात्यकिः शीघ्रतरं पुनरेवाभ्यवर्त्तत ।
तौ परस्परमासाद्य समीपे कुरुमाधवौ । हन्यमानौ नृशार्द्दूलावभितः समसज्जतां ।
बाल्ये वृत्तानि सर्व्वाणि प्रीयमाणौ विचिन्त्य तौ । तावन्योन्यं प्रेक्षमाणौ हसमानौ पुनः पुनः ।
अथ दुर्य्योधनो राजा सात्यकिं प्रत्यभाषत । प्रियं सखायं सततं गर्हयन् वृत्तमात्मनः ।
धिक् क्रोधं धिक् सखे लोभं धिक् मोहं धिगमर्षितं । धिगस्तु क्षात्रमाचारं धिगस्तु बलमौरसं । ८६५०
यत्र मामभिसन्धत्से त्वाञ्चाहं शिनिपुङ्गव । त्वं हि प्राणैः प्रियतरो ममाहञ्च तदा तव ।
स्मरामि तानि सर्व्वाणि बाल्ये वृत्तानि यानि नौ । तानि सर्व्वाणि जीर्णानि साम्प्रतं नौ रणाजिरे ।
किमद्य क्रोधलोभाभ्यां युद्धमेवाद्य सात्वत । तं तथावादिनं राजन् सात्वतः प्रत्यभाषत ।
प्रहसन् विशिखांस्तीक्ष्णानुद्यम्य परमास्त्रवित् । नेयं सभा राजपुत्र नवाचार्य्यनिवेशनं ।
यत्र क्रीडितमस्माभिस्तदा राजन् समागतैः ।
॥ दुर्य्योधन उवाच ॥ क्व सा क्रीडा गताऽस्माकं बाल्ये वै शिनिपुङ्गव । क्व च युद्धमिदम्भूयः कालो हि दुरतिक्रमः । ८६५५
किन्तु नो विद्यते कृत्यं धनेन धनलिप्सया । यत्र युध्यामहे सर्व्वे धनलोभात् समागताः ।
॥ सञ्जय उवाच ॥ तं तथावादिनं तत्र राजानं सात्वतोऽब्रवीत् । एवं वृत्तं सदा क्षात्रं युध्यन्तीह गुरूनपि ।
यद्यहं ते प्रियो राजन् जहि मां मा चिरं कृथाः । त्वत्कृते सुकृतान् लोकान् गच्छेयं भरतर्षभ ।
या ते शक्तिर्व्वलञ्चैव तत् क्षिप्रं मयि दर्शय । नेच्छामि तदहं द्रष्टुं मित्राणां व्यसनं महत् ।
इत्येवं व्यक्तमाभाष्य प्रतिभाष्य च सात्यकिः । अन्वयात्तूर्णमव्यग्रो निरपेक्षं विशाम्पते । ८६६०
तमायान्तमभिप्रेक्ष्य प्रत्यगृह्णात्तवात्मजः । शरैश्चावाकिरद्राजन् शैनेयं तनयस्तव ।
ततः प्रववृते युद्धं कुरुमाधवसिंहयोः । अन्योन्यं क्रुद्धयोर्घोरं यथा द्विरदसिंहयोः ।
ततः पूर्णायतोत्सृष्टैः सात्वतं युद्धदुर्म्मदं । दुर्य्योधनः प्रत्यविध्यत् सात्वतं निशितैः शरैः ।
तं सात्यकिः प्रत्यविध्यत् सत्वरं निशितैः शरैः । पञ्चाशता पुनस्त्वाजौ विंशत्या दशभिश्च ह ।
सात्यकिन्तु रणे राजन् प्रहसंस्तनयस्तव । आकर्णसक्तैर्निशितैर्व्विव्याध त्रिंशता शरैः । ८६६५
ततोऽस्य सशरञ्चापं क्षुरप्रेण द्विधाऽकरोत् । सोऽन्यत् कार्म्मुकमादाय लघुहस्तस्ततो दृढं ।
सात्यकिर्व्यसृजच्चापि शरश्रेणीं सुतस्य ते । तामापतन्तीं सहसा शरश्रेणीं जिघांसया ।
चिच्छेद बहुशो राजन् तत उच्चुक्रुशुर्जनाः । सात्यकिञ्च त्रिसप्तत्या पीडयामास वेगितः ।
स्वर्णपुङ्खैः शिलाधौतैराकर्णपूर्णनिःसृतैः । तस्य सन्दधतश्चेषून् संहितेषुञ्च कार्म्मुकं ।
अच्छिनत् सात्यकिस्तूर्णं शरैश्चैवाभ्यवीवृषत् । स गाढविद्धो व्यथितः प्रत्यपायाद्रथान्तरं । ८६७०